

Sygn. akt: I C 303/11

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 stycznia 2014 roku

Sąd Rejonowy w Strzelcach Opolskich I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Marcin Ilków
Protokolant:	prot. sąd. Grzegorz Broncel

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 14 stycznia 2014 roku w Strzelcach Opolskich

sprawy z powództwa **Spółdzielczej (...) w G.**

przeciwko **A. G. i M. G.**

o zapłatę

I. zasądza solidarnie od pozwanych A. G. i M. G. na rzecz strony powodowej Spółdzielczej (...) w G. kwotę 1.733,60 zł (jeden tysiąc siedemset trzydzieści trzy złote 60/100) wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 15 listopada 2011 roku do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałej części;

III. zasądza solidarnie od pozwanych A. G. i M. G. na rzecz strony powodowej Spółdzielczej (...) w G. kwotę 687,30 zł (sześćset osiemdziesiąt siedem złotych 30/100) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 522 zł (pięćset dwadzieścia dwa złote) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

IV. wyrokowi w punkcie I i III nadaje rygor natychmiastowej wykonalności.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 15 listopada 2011 roku (...)S.w G.(dalej: S.) wniosła o zasądzenie od pozwanych A. G.i M. G.solidarnie kwoty 1.995,69 zł z odsetkami umownymi i kosztami procesu.

W uzasadnieniu strona powodowa podniosła, iż (...) S.w G.udzieliła J. G., zmarłemu dnia 26 grudnia 2008 roku, pożyczki na podstawie umowy z dnia 09 października 2008 roku. Pożyczkobiorca, pomimo swego zobowiązania, nie regulował należności wynikających z pożyczki. Wobec tego, że pożyczkobiorca zmarł strona powodowa ustaliła, że spadkobiercami ustawowymi są ww. pozwani, których wezwiała do zapłaty całej należności z tytułu niezapłaconej pożyczki. Pozwani nie uregulowali żądanej należności.

Pozwani, mimo zawiadomienia o terminie rozprawy, nie stawili się na nią, będąc zawiadomionymi prawidłowo i mimo takiej możliwości, nie podnieśli argumentów przeciw treści pozwu.

Postanowieniem z dnia 18 maja 2012 roku Sąd Rejonowy w Strzelcach Opolskich w sprawie I C 303/11 na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. zawiesił postępowanie do czasu prawomocnego zakończenia toczącej się przed tutejszym Sądem sprawy pod sygn. akt I Ns 18/12.

Postanowieniem z dnia 27 września 2013 roku na podstawie art. 180 § 1 pkt 4 k.p.c. podjęto zawieszono postępowanie w związku z prawomocnym zakończeniem sprawy prowadzonej pod sygn. akt I Ns 18/12, tj. sprawy z wniosku S.o stwierdzenie nabycia spadku po J. G..

Sąd ustalił następujący stan faktyczny

(...)S.w G.udzieliła J. G., zmarłemu dnia 26 grudnia 2008 roku, pożyczki konsumenckiej w kwocie 2.000,00 zł na podstawie umowy nr (...)z dnia 09 października 2008 roku na warunkach określonych w Regulaminie udzielania kredytów i pożyczek (...) im. (...)oraz w umowie. Pożyczka oprocentowana była wg zmiennej stopy procentowej ustalonej przez Zarząd S.wynoszącej w dniu zawarcia umowy 14,00 % w skali roku.

Całkowity koszt pożyczki miał wynosić 399,97 zł, a spłata wraz z odsetkami miała nastąpić do dnia 22 kwietnia 2010 roku.

Zgodnie z § 24 Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek S.w przypadku niespłacenia kredytu lub jego raty w terminie, należność z tytułu udzielonego kredytu staje się w następnym dniu należnością przeterminowaną. Od niespłaconego w całości lub części kapitału, a od dnia wniesienia powództwa od całości zadłużenia, pobierane są odsetki według stopy procentowej obowiązującej w danym okresie dla należności przeterminowanych.

Wysokość stopy procentowej dla należności przeterminowanych ustala w drodze uchwały Zarząd Kasy, z tym zastrzeżeniem, że maksymalna stopa procentowa dla należności przeterminowanych nie może przekraczać czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego. Zmiana wysokości stóp procentowych dla należności przeterminowanych może wystąpić w przypadkach określonych w § 31 Regulaminu.

W § 28 wskazano kolejność zaliczania spłat należności z tytułu umowy:

1. koszty windykacji, w tym opłaty za upomnienie, wezwań do zapłaty,
2. prowizje i opłaty,
3. odsetki od kapitału przeterminowanego, a od dnia wytoczenia powództwa o zapłatę wierzytelności kasy z tytułu umowy, odsetki jak od należności przeterminowanej, od całej należności przeterminowanej
4. wymagalne odsetki obrachunkowe,
5. kapitał przeterminowany,
6. kapitał.

Zgodnie z § 29 Regulaminu w razie ustania członkostwa roszczenie o zwrot kredytu staje się wymagalne z dniem ustania członkostwa. Zarząd Kasy może postanowić inaczej w szczególnie uzasadnionych przypadkach.

Dowody:

- umowa pożyczki konsumenckiej nr (...), k. 11-12;
- odpis skrócony aktu zgonu, k. 14;
- wyciąg z Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek (...) im. (...), k. 33;

- regulamin udzielania kredytów i pożyczek S., k. 65-66;
- statut S., k. 67-73;
- deklaracja członkowska, k. 74;
- plan spłaty pożyczki, k. 75;

J. G., urodzony w dniu (...) w K., zmarł w dniu 26 grudnia 2008 roku w K., gdzie przed śmiercią ostatnio zamieszkiwał.

Na poczet uzyskania odpisu skróconego aktu zgonu ww. S.poniósł koszty w kwocie 17 zł z tytułu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz w kwocie 22 zł z tytułu opłaty od wniosku.

Dowody:

- wniosek z dnia 6 sierpnia 2010 roku, k. 13
- odpis skrócony aktu zgonu, k. 14;
- dowód księgowy, k. 15, 16;

Uchwałą z dnia 25 marca 2009 roku Zarząd S.ustalił, że stopa procentowa należności przeterminowanych dla pożyczek udzielonych od 20 lutego 2006 roku kształtowała się w wysokości od 1 lipca 2008 roku włącznie – 30 %; od 27 listopada 2008 roku włącznie – 29 %; od 24 grudnia 2008 roku włącznie – 26 %; od 28 stycznia 2009 roku włącznie – 23 %.

Uchwałą z dnia 12 maja 2009 roku Zarząd S.określił wysokość stóp procentowych dla pożyczek udzielonych od 20 lutego 2006 roku włącznie w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego.

Dowody:

- uchwała nr 12 z dnia 25 marca 2009 roku, k. 36;
- uchwała nr 4 z dnia 12 maja 2009 roku, k. 37;

Pismem z dnia 14 września 2010 roku strona powodowa zwróciła się z zapytaniem do Sądu Rejonowego w Strzelcach Opolskich o informację w zakresie postępowania o stwierdzenie nabycia spadku po J. G., z uwagi na posiadaną w stosunku do niego wierzytelność z tytułu niespłaconej pożyczki z dnia 9 października 2008 roku.

W okresie od dnia 26 grudnia 2008 roku do dnia 14 września 2010 roku w Sądzie Rejonowym w Strzelcach Opolskich nie zarejestrowano sprawy o stwierdzenie nabycia spadku po J. G..

W związku z uzyskaniem informacji o śmierci pożyczkobiorcy S.zwrócił się do Urzędu Stanu Cywilnego w K.o wskazanie osób, które należą do I lub II kręgu dziedziczenia, a następnie o odpisy skrócone aktu urodzenia A. G.oraz M. G..

Z tytułu dokonywanych operacji S.poniósł koszty w kwocie 17 zł z tytułu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz w kwocie 22 zł z tytułu opłaty od wniosków.

Dowody:

- wniosek z dnia 14 września 2010 roku, k. 17;
- pismo SR Strzelce Opolskie z dnia 21 września 2010 roku, k. 18;
- dowód księgowy, k. 19, 22, 23, 26, 27;

- wniosek z dnia 3 lutego 2011 roku, k. 20;
- zaświadczenie Burmistrza K., k. 21, 21b;
- wniosek z dnia 6 czerwca 2011 roku, k. 24;
- odpis skrócony aktu urodzenia, k. 25;

W dniu 18 marca 2011 roku S. wystosował do pozwanych ostateczne wezwanie do zapłaty kwoty 1.891,83 zł. W piśmie wskazano, że na kwotę zadłużenia składa się suma należności głównej w wysokości 1.224,37 zł oraz odsetek umownych w wysokości 667,46 zł.

Wezwań tych, mimo powtórnej awizacji, nie podjęto.

Dowód:

- ostateczne wezwanie do zapłaty, k. 28-29, 30-31;

Na dzień 15 listopada 2011 roku zdaniem strony powodowej zaległość wynikająca z umowy pożyczki wynosiła 1.995,69 zł, na którą składały się: kwota 1.238,84 zł z tytułu kapitału pożyczki i kwota 756,85 zł z tytułu skapitalizowanych odsetek.

Dowód:

- raport spłaty na dzień 15 listopada 2011 roku, k. 76-77;

Na dzień zgonu J. G. zaległa kwota do zapłaty wynosiła 1.810,01 zł i składała się z zaległego kapitału w wysokości 1.807,24 zł oraz odsetek umownych w kwocie 2,77 zł.

Do dnia wniesienia pozwu z tytułu ww. zadłużenia wpłacono łącznie kwotę 728,37 zł wskutek transakcji dokonanych w dniach: 6 stycznia 2009 r. w łącznej kwocie 585,33 zł, 26 kwietnia 2010 r. w łącznej kwocie 142,99 zł i w dniu 4 maja 2010 r. w kwocie 0,50 zł.

Dowody:

- raport spłaty na dzień 15 listopada 2011 roku, k. 76-77;
- odpis skrócony aktu zgonu, k. 14;

Postanowieniem z dnia 26 kwietnia 2013 roku wydanym w sprawie I Ns 18/12 Sąd Rejonowy w Strzelcach Opolskich stwierdził, że spadek po J. F. (2 im.) G. zmarłym dnia 26 grudnia 2008 roku w K., ostatnio stale zamieszkałym w K., na podstawie ustawy nabyli: żona spadkodawcy M. G. oraz syn spadkodawcy A. G. po 1/2 części każde z nich.

Dowód:

- postanowienie z dnia 26 kwietnia 2013 roku wydane w sprawie I Ns 18/12, k. 63 akt sprawy I Ns 18/12 Sądu Rejonowego w Strzelcach Opolskich.

Sąd zważył, co następuje

Powództwo zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Na wstępie należy zaznaczyć, że w niniejszej sprawie pozwani nie stawili się na rozprawę, nie wniesli o prowadzenie sprawy pod ich nieobecność, nie złożyli też w sprawie jakichkolwiek wyjaśnień. A zatem w myśl art. 339 § 1 k.p.c. i 340 k.p.c. Sąd był obowiązany w sprawie wydać wyrok zaoczny.

Zgodnie z art. 339 § 2 k.p.c. Sąd przyjmuje za prawdziwe twierdzenia powoda co do okoliczności faktycznych przytoczonych w pozwie i pismach procesowych doręczonych przed rozprawą pozwanemu jeśli nie budzą one uzasadnionych wątpliwości z prawdziwym stanem rzeczy. Przepisy te potwierdzając dyspozycyjność uprawnień stron w procesie, jednocześnie nakładają na Sąd obowiązek badania stanowiska procesowego powoda.

Bezspornym w sprawie był fakt, iż pomiędzy stroną powodową a J. G. dnia 09 października 2008 roku doszło do zawarcia umowy pożyczki, na mocy której pożyczkobiorca był zobowiązany do zapłaty, określonej umową kwoty na rzecz strony powodowej, w systemie ratalnym.

Poza sporem było też, iż pożyczkobiorca nie wywiązywał się z nałożonego obowiązku, a w dniu 26 grudnia 2008 roku zmarł.

Sporną kwestią było ustalanie zasadności zapłaty przez pozwanych kwoty określonej w pozwie z tytułu umowy pożyczki zawartej przez spadkodawcę i S..

Stan faktyczny w niniejszej sprawie Sąd ustalił na podstawie dokumentów przedłożonych przez stronę powodową, nie znajdując podstaw do kwestionowania ich wiarygodności.

Art. 922 § 1 k.c. stanowi, iż prawa i obowiązki majątkowe zmarłego przechodzą z chwilą jego śmierci na jedną lub kilka osób, zaś wg art. 931 § 1 k.c. w pierwszej kolejności powołane są z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek, który – mając na względzie art. 935¹ k.c. – jest wyłączony w kwestii stosowania przepisów o powołaniu do dziedziczenia z ustawy, gdy pozostaje ze spadkodawcą w separacji. Wg art. 924 k.c. oraz art. 925 k.c. spadkobierca nabywa spadek z chwilą jego otwarcia, tj. w momencie śmierci spadkodawcy.

Zgodnie z art. 1012 k.c. spadkobierca może bądź przyjąć spadek bez ograniczenia odpowiedzialności za długi (przyjęcie proste), bądź przyjąć spadek z ograniczeniem tej odpowiedzialności (przyjęcie z dobrodziejstwem inwentarza), bądź też spadek odrzucić. Zgodnie z art. 1015 k.c. oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku może być złożone w ciągu sześciu miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania. Brak oświadczenia spadkobiercy w powyższym terminie jest jednoznaczny z prostym przyjęciem spadku.

Art. 1030 k.c. stanowi, iż do chwili przyjęcia spadku spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe tylko ze spadku. Od chwili przyjęcia spadku ponosi odpowiedzialność za te długi z całego swojego majątku. W razie prostego przyjęcia spadku i nie złożenia oświadczenia przez pozwanych odnośnie przyjęcia, bądź odrzucenia spadku, spadkobierca, zgodnie z art. 1031 § 1 k.c. ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe bez ograniczenia. Oznacza to, że ponosi odpowiedzialność całym swoim majątkiem również ponad wartość stanu czynnego spadku.

Art. 1034 § 1 k.c. stanowi, że do chwili działu spadku spadkobiercy ponoszą solidarną odpowiedzialność za długi spadkowe. Od chwili działu spadku spadkobiercy ponoszą odpowiedzialność za długi spadkowe w stosunku do wielkości udziałów.

Całość postępowania dała podstawę do uznania roszczenia strony powodowej jako uzasadnionego, co do zasady, gdyż na skutek dziedziczenia ustawowego, mając na uwadze powyżej przywołane przepisy kodeksu cywilnego, prawa i obowiązki pożyczkobiorcy przejęli pozwani z mocy prawa, jako że żadne z nich nie złożyło oświadczenia o odrzuceniu spadku w określonym prawem terminie.

Sąd zatem stwierdził, iż pozwani są spadkobiercami ustawowymi J. G. i nawet gdyby byli jeszcze i inni spadkobiercy ustawowi, to i tak pozwani nie zostaliby zwolnieni od odpowiedzialności, skoro odpowiadają oni za długi spadkowe solidarnie. Ewentualny fakt istnienia testamentu z kolei nie został przez pozwanych podniesiony, co jednakże nie uchybi prawom pozwanych w przypadku jego ujawnienia w przyszłości, gdyż wówczas zaistnieją przesłanki do złożenia skargi o wznowienie postępowania.

Pozostała zatem kwestia ustalenia wysokości zobowiązania pozwanych.

Na podstawie zebranych w sprawie dowodów Sąd ustalił w sposób niebudzący wątpliwości, że skoro S. i pożyczkobiorcę łączyła umowa pożyczki i obecnie strona powodowa domaga się niezwróconej jej kwoty pożyczki wraz z odsetkami za zwłokę należało w niniejszej sprawie zastosować art. 720 k.c. zgodnie, z którym dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy, a biorący zobowiązuje się zwrócić tą samą ilość pieniędzy.

Strony pożyczki w umowie, której integralną częścią jest regulamin udzielania kredytów i pożyczek obowiązujący u pożyczkodawcy, określiły: kiedy pożyczka winna być spłacona, jakie z tytułu pożyczki wynagrodzenie osiągnie pożyczkodawca oraz jakie są konsekwencje niespłacenia pożyczki w terminie uzgodnionym przez strony. S. przedstawił Sądowi raport spłat, z którego wynika, że na dzień śmierci spadkodawcy winien był on zapłacić kwotę 1.810,01 zł. Z tym też dniem umowa między stronami pożyczki wygasła.

Pozwani nie podjęli żadnych czynności dowodowych mogących ewentualnie wykazać, że jakakolwiek część należnego świadczenia została spełniona na rzecz wierzyciela, albo że wysokość zobowiązania J. G. była inna niż to wykazał S. raportem spłaty, a po myśli art. 6 k.c. to na nich spoczywał ciężar wykazania tej okoliczności, przy czym z samego raportu spłaty wynika, iż na rzecz tej pożyczki dokonano wpłat w łącznej kwocie 728,37 zł, a kapitał pożyczki wynosił kwotę 1.238,84 zł.

Sposób naliczania odsetek został wykazany przez przedstawione uchwał Zarządu (...) nr (...) z dnia 25 marca 2009 roku i nr 4 z dnia 12 maja 2009 roku, jednakże w ocenie Sądu nie mógł być one uznane za zasadne i to wbrew argumentacji w pozwie i dalszych pismach procesowych.

Sąd przyjął, iż z momentem śmierci pożyczkobiorcy – J. G. – umowa pożyczki wygasła, w związku z czym nie można obciążać odsetkami umownymi wynikającymi z tej umowy pozwanych w sposób wskazany przez S., jako potencjalnych spadkobierców zmarłego pożyczkobiorcy, którzy nie zawarli umowy pożyczki ze stroną powodową.

Powyższe założenie wynika jednoznacznie z treści art. 481 § 1 i 2 k.c. zgodnie z którym jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie jest z góry oznaczona należą się odsetki ustawowe, jednakże gdy wierzycielność jest oprocentowana według stopy wyższej niż stopa ustawowa wierzyciel może żądać odsetek za opóźnienie według tej wyższej stopy.

Skoro zatem pozwanych ze stroną powodową nie łączył żaden stosunek zobowiązaniowy, a umowa z J. G. wygasła, nie można przyjąć, że z umowy łączącej strony procesu wynika możliwość naliczania odsetek wyższych niż ustawowe. Tym samym należało dokonać kapitalizacji tychże odsetek wg stawki właściwej dla odsetek ustawowych od dnia śmierci pożyczkodawcy do dnia wniesienia pozwu sumując je z kwotą stanowiącą kapitał pożyczki, co dało łącznie kwotę 1.733,60 zł i ta kwota zdaniem Sądu stanowi zobowiązanie pozwanych wobec strony powodowej.

Strona powodowa domagała się także zasądzenia na jej rzecz odsetek od zaległych odsetek od dnia wniesienia pozwu. Zdaniem Sądu roszczenie strony powodowej również w tym zakresie jest uzasadnione, a podstawą prawną rozstrzygnięcia Sądu w tej materii jest art. 482 § 1 k.c. zgodnie, z którym od zaległych odsetek można żądać odsetek od chwili wytoczenia o nie powództwa, a zatem od ustalonej przez Sąd kwoty można zdaniem Sądu obciążyć pozwanych ale tylko odsetkami ustawowymi, albowiem jak to ustalono wyżej S. nie miał prawa do naliczenia odsetek umownych skoro umowa już nie obowiązywała.

Na tej podstawie Sąd częściowo oddalił powództwo.

W kwestii kosztów postępowania Sąd oparł się o regulację art. 100 k.p.c., który stanowi, iż w razie tylko częściowego uwzględnienia żądań koszty procesu będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Strona powodowa na skutek wydanego w sprawie orzeczenia wygrała proces w 87 %, natomiast w 13 % go przegrała.

Zgodnie z w/w przepisem strony procesu powinny ponieść jego koszty w takim stopniu, w jakim przegrały sprawę, a zatem strona powodowa w 13 %, a pozwani w 87 %. Koszty procesu wyniosły łącznie 790 zł, w tym były to koszty poniesione wyłącznie przez stronę powodową - opłata sądowa od pozwu 30 zł, koszty zastępstwa procesowego w wysokości 600 zł, 17 zł opłata skarbową od pełnomocnictwa i 143 zł z tytułu opłat poniesionych w związku z uzyskaniem informacji o spadkobiercach J. G..

Stronę powodową, zgodnie z podaną zasadą, powinny obciążyć koszty w kwocie 102,70 zł (13 % x 790 zł), a pozwanych w kwocie 687,30 zł (87 % x 790 zł). Skoro strona powodowa faktycznie poniosła koszty w wysokości 790 zł, należy się jej zwrot kwoty 687,30 zł (790 zł – 102,70 zł), którą Sąd zasądził na jej rzecz od pozwanych na podstawie art. 100 k.p.c., stosując zasadę stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu. Kwotą tą objęta jest także kwota kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 522 zł, którą obliczono uwzględniając, jaki stosunek procentowy w poniesionych kosztach mają koszty zastępstwa prawnego. W tym przypadku było to około 76 %.

Rygor natychmiastowej wykonalności co do pkt I i III wyroku wynika z treści art. 333 § 1 pkt 3 k.p.c.

Wobec powyższego, na podstawie powołanych przepisów, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.